

Богоміл В.С.

429

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія, **Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна**

Рудік О.Л.

доктор с.г наук, доцент, в.о. завідувача кафедри польових і овочевих культур **Одеського державного аграрного університету, науковий керівник, м. Одеса, Україна**

E-mail rudiko@osau.edu.ua

Пшениця озима (*Triticum aestivum* L.) головна зернова культура в Україні, яка одночасно забезпечує продовольчі, кормові та експортні потреби держави. Однак її пластичність та здатність до формування високих і сталих урожаїв, за досить широкого спектру ґрунтових та кліматичних умов, необхідно посилювати елементами агротехніки, серед яких важливе місце займають препарати живильної дії [1]. А тому ефективне виробництво пшениці озимої можливе лише за умови вдосконалення існуючих та впровадження новітніх підходів до технологій та окремих її елементів таких як підживлення посівів препаратами органічного походження із широким спектром впливу на рослину.

Про позитивний ефект від препаратів створених на основі солей гумінової кислоти відомо давно [2,3]. Вони застосовуються на усіх без виключення культурах. Однак сучасні технологічні рішення щодо покращення таких продуктів зумовили входження на ринок агропродукції численних нових покращених препаративних форм [4], таких, наприклад, як «Гумат калію з мікроелементами Зерновий». Він спеціально створений для задоволення потреб зернових колосових культур, що вирощуються за інтенсивними технологіями.

Гумат калію з мікроелементами зерновий має в своєму складі композицію хелатних форм мікроелементів на основі такого хелатуючого агента як оксіетилідендифосфонової кислоти (ОЕДФ) і гумінових речовин. У своєму складі він містить в складі добрива підвищену кількість азоту, а також магній у хелатній формі.

Препарат призначений для передпосівної обробки насіння зернових та допускає застосування його одночасно з протруйниками, а також використовується для позакореневого підживлення посівів активно вегетуючих зернових культур. Його застосування сприяє підвищенню врожайності і якісних показників врожаю зерна.

Достатньо цікава та перспективна комбінація його складу є багатообіцяючою щодо застосування в посушливих умовах Півдня України. Це зумовило причину проведення польових досліджень на базі Асоціації фермерів «САТУРН».

Дослідження проведені із використанням пшениці озимої сорту Відповідь одеська. Дослід був закладений у виробничих умовах, повторність чотириразова, загальна площа ділянки останнього порядку складала 70 м², тоді як облікова ділянка була площею 50 м².

Схема однофакторного дослідження передбачала варіанти контролю (без обробки); обробки насіння, із розрахунку 1,0 л/т насіння; а також обробку вегетуючих рослин у фазу 3-х листочків (восени), у фазу кушення (весною), на початку трубкування а також повний комплекс послідовної системи таких заходів.

Багаторазове застосування препарату, а також обробка ним посівів у фазі кушення весною та трубкування зумовлювали деяке подовження вегетації в межах 1-3 діб. Обробка насіння підвищувала польову схожість на 1,4 пункти та, як і при першій обробці посівів, позитивно позначилося біометричних показниках рослин на час входження в зиму.

Застосування препарату впродовж весняно-літнього циклу вегетації позитивно впливало на відповідні біометричні показники та елементи продуктивності. Так обробка у фазу трубкування сприятливо позначилася на кількості продуктивних пагонів, а у фазу кушення також відобразилося на висоті рослин.

Під впливом препарату «Гумат калію з мікроелементами зерновий», у межах рекомендовано регламенту його застосування, урожайність зерна змінювалася від 3,54 т/га на контролі без обробки, до найвищого значення 3,94 т/га у варіанті де препарат використовувався багаторазово і системно. Така відмінність складає 11,3 %, що також значно перевищує значення

НІР₀₅ а тому може вважатися достовірною. Серед інших варіантів застосування препарату «Гумат калію з мікроелементами Зерновий» позитивно виділяється варіант його внесення на початку фази трубкування. Тут урожайність була вище за контроль на 5,6%, та складала 3,74 т/га. Застосування препарату із осені для обробки насіння та посівів, а також весною у фазу трубкування забезпечувало зростання урожайності на 2,0-3,9%.

Зважаючи на вартість препарату та не значні витрати на його застосування, чи навіть можливість поєднання обробок, використання «Гумат калію з мікроелементами зерновий» забезпечує високу окупність такого заходу.

Найвищий прибуток 1526 грн/га забезпечує обробка препаратом «Гумат калію з мікроелементами Зерновий» насіння а також посівів: восени, у фазі кушення та трубкування дозою по 1,0 л/га.

Вищу окупність 212%, та прибуток 780 грн/га забезпечує обробка посівів препаратом «Гумат калію з мікроелементами Зерновий» на початку трубкування нормою 1,0 л/га а також обробка ним насіння 1,0 л/т, що забезпечує окупність 465 % та отримання прибутку 573 грн/га.

Вищу ефективність на посівах пшениці озимої сорту Відповідь одеська забезпечує комплекс заходів - передпосівна обробка, внесення препарату восени, весною у фазу кушення, трубкування.

Література

1. Ярчук І. І., Мельник Т.В. Вплив строків застосування препаратів на врожайність пшениці твердої озимої в умовах Північного Степу. Таврійський науковий вісник. Вип. 103. Херсон. Айлант С. 155-160.
- 2.Горова А.І., Гумінові речовини./ Д.С. Орлов, О.В. Щербенко -Київ: Наук. думка, 1995. - 304 с.
3. Гумінові речовини в біосфері / Под ред. Д.С. Орлова.- М.: Наука, 1993. - 238 с.
4. Гармаш С.Н. Перспективи впровадження природного регулятора росту біогумата в сільське господарство /С.Н. Гармаш, А.П. Кулик, Н.Н. Харитонов// Гумінові речовини і фітогормони в сільському господарстві: матеріали V Міжнародної конференції Radostim-ДДАУ. – Дніпропетровськ, 2010. – С.102-103.

УДК: 633.174:631(477.7)

КУЛЬТУРА *SORGHUM TECHNICUM* ROSHEV (СОРГО ВІНИКОВЕ) В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ

Грабовецька О.А., канд.біолог.наук, завідувач відділу інтродукції та селекції малопоширених плодових, декоративних та ароматичних рослин
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України
м. Одеса, Україна
olgagrabovetskay@ukr.net

Балабан В.М., науковий співробітник відділу інтродукції та селекції малопоширених плодових, декоративних та ароматичних рослин, здобувач освіти третього (освітньо-наукового рівня) доктор філософії
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН України
м. Одеса, Україна
vladimir220481@gmail.com

Анотація

В роботі представлено культуру сорго, та його різновид сорго культурне, також одну з його груп сорго вінікове. Попередніми дослідженнями вчених доказана перспективність